

Tiesos Draugas Ekstra Nr. 94

LEBBS naujienos

2016 m. rugpjūtis

*„Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32*

*Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių
sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų
bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.*

Šiame numeryje:

Krikščionybė XVI amžiuje, III dalis

Super Herojus

Malonu akiai ir širdžiai

EBF maldos kalendorius

*****

Krikščionybė XVI amžiuje (III dalis)

Reformacija Britų salose. Čia Reformacijos kelias buvo savitas, nes nebuvo tokių religinių charizmatiškų lyderių kaip Liuteris Vokietijoje, Cvinglis ir Kalvinas Šveicarijoje, bet iš ankstesnių laikų buvo susidariusios palankios aplinkybės. Svarbus vaidmuo atiteko Anglijai, kur gana gilų pėdsaką paliko Džonas Viklifas ir anksčiau minėti lolardai, kurie pabrėždavo Šventojo Rašto autoritetą ir asmenišką bendrystę su Kristumi. Įtaką padarė ir gana aukštas intelektualinis lygis bei žymesnių humanistų darbai. Išskirti būtų galima Viljamo Tindeilio (~1494-1536) nuopelną, kuris išvertė Bibliją į anglų kalbą, nors už tai buvo persekiojamas ir neteko gyvybės. Be to, Anglijoje buvo paplitę Liuterio raštai, kurie daugelį paskatino eiti reformų keliu.

Keista tai, kad didžiausią postūmį padarė politika ir asmeniškai karaliaus Henriko VIII interesai, ypač jo painūs

vedybiniai reikalai. Savo tėvo paveiktas, jis buvo vedęs mirusio brolio žmoną, Ispanijos princesę Kotryną Aragonietę. Nors pagal tų laikų katalikų bažnyčios įstatymus jis negalėjo jos vesti, popiežius buvo davęs leidimą šiai santuokai. Tačiau vėliau Henrikas pradėjo siekti skyrybų su Kotryna, nes norėjo vesti rūmų freiliną Aną Bulin. Henrikas kreipėsi į popiežių Klemensą prašydamas, kad ankstesnio popiežiaus leista santuoka būtų anuliuota kaip prieštaraujanti bažnyčios kanonams. Popiežius nedrįso atmesti šio prašymo, bet klausimo sprendimą vilkino. Mat įtakingas imperatorius Karolis V buvo Kotrynos sūnėnas, ir popiežius nenorėjo jo užrūstinti.

Henrikas nesustojo pusiaukelėje ir, netekęs vilties sulaukti palankaus popiežiaus sprendimo, 1534 m. pranešė, kad atsiskiria nuo Romos katalikų bažnyčios, ir pasiskelbė Anglijos

bažnyčios galva. Parlamentas buvo įtikintas išleisti įstatymus, įteisinančius naująją bažnyčią ir panaikinančius vienuolynus. Bet Henrikui nerūpėjo reformuoti vidinį bažnyčios gyvenimą, ir jis reikalavo toliau laikytis Romos bažnyčios mokymo bei apeigų. Tačiau 1538 m. jis įsakė kiekvienoje parapijos bažnyčioje visiems prieinamoje vietoje padėti anglišką Biblijos vertimą.

Nors karalius ir laikė save bažnyčios galva, toliau vis didesnę aktyvumą rodė jo paties paskirtas vyskupas Tomas Kranmeris. Vyskupas palaikė tamprus ryšius su Europos reformatoriais, o tai jį paskatino imtis radikalesnių reformų. Iš bažnyčių buvo pašalinti šventųjų atvaizdai, o Romos mišiologą pakeitė Anglijos bažnyčios maldynas.

Galima daryti išvadą, kad bažnytinių permainų pradžioje beveik nebuvo religinių paskatų, nes karaliui Henrikui VIII daugiau rūpėjo asmeniniai ir politiniai reikalai. Iki pat mirties jis liko ištikimas katalikų bažnyčios mokymui, nors už savo veiksmus buvo ekskomunikuotas.

1553 m. į Anglijos sostą įžengė Henriko VIII duktė iš pirmosios santuokos Marija. Uoli katalikė privertė parlamentą atkurti valstybėje katalikybę ir pripažinti popiežiaus valdžią, tačiau dėl to kilo nemažas pasipriešinimas. Tada Marija organizavo žiaurius protestantų persekiojimus, ir aktyvesni popiežiaus priešininkai buvo deginami ant laužų. Taip užgeso 1556 m. ir paskutiniojo Henriko VIII laikų vyskupo Tomo Kranmerio gyvybė. Bet persekiojimų rezultatas buvo nelauktas – protestantizmas žmonių tapo dar labiau gerbiamas.

Po Marijos mirties palaikant tautos daugumai sostas atiteko Elžbietai – Henriko VIII dukteriai iš santuokos su Ana. Jos motina ją auklėjo evangeliškoje dvasioje, todėl vos tapusi karaliene ji prisirišė anglikonų bažnyčios aukščiausios valdytojos titulą. Elžbieta pirmiausia išlaisvino įkalintus protestantų veikėjus ir kartu su išlikusiais evangelikų teologais tęsė bažnyčios reformas. Buvo įvesta

bažnytinė tvarka, kuri anglikonų bažnyčioje mažai pakitusi išliko iki mūsų laikų. Daugelis apeigų ir ritualų išoriškai liko katalikiški, bet protestantiškos doktrinos, paveiktos kalvinizmo, buvo išdėstytos 39 punktuose. Bažnyčios administravimo tvarka palikta episkopalinė. Pagal šiuos požymius anglikonybėje galima įžvelgti katalikybės ir protestantizmo samplaiką. Popiežius Pijus V 1570 m. atskyrė Elžbietą nuo Romos bažnyčios.

Išėiviai iš anglikonų bažnyčios. Buvo daug nepatenkintų tokia pusiau reformuota bažnyčia, ir jie reikalavo radikalesnių permainų. Nieko negalėdami pakeisti, patys išeidavo iš bažnyčios. Tokius vadino **puritonais** (lot. *purus* – švarus), arba **nonkonformistais**, t. y. nesutinkančiais, kuriuos vėliau imta vadinti **kongregacininkais** (lot. *congregatio* – susirinkimas). 1582 m. jie paskelbė savo tikėjimo principus, kuriuose reikalavo kiekvienai vietinei bažnyčiai bendruomenei nepriklausomybės nuo aukštesnės bažnytinės valdžios, nes aukščiausioji valdžia priklauso Kristui, o bendruomenės reikalus turi spręsti jos narių susirinkimas. Vėliau dėl religinių persekiojimų jie pasklido po pasaulį, daugiausia Šiaurės Amerikoje.

Reformacija Škotijoje. Reformacijos pradžia ir pats procesas vyko skirtingai negu Anglijoje, nes čia įvykius lėmė ne tiek politiniai veikėjai, kiek religiniai motyvai. Postūmį Reformacijai čia davė Liuterio raštai, kuriuos po studijų Vokietijoje parsivežė Patrikas Hamiltonas. Pats Hamiltonas Škotijoje už antipopiežiškus pamokslus buvo apkaltintas erezija ir 1528 m. sudegintas. Jo darbą tęsė kiti, tarp kurių žymiausias buvo **Džonas Noksas** (1505-1572). Noksas studijavo teologiją Glazgo mieste ir 1530 m. buvo išventintas katalikų kunigu. Tačiau jo mintys ir širdis vis labiau linko prie Biblijos tiesų, o tai tolo jį nuo katalikiškų doktrinų ir praktikos. Kiek vėliau jis pateko į Ženevą, kur tuo metu veikė Jonas Kalvinas, ir ten praleido ketverius metus. Noksui atrodė, kad čia

jis rado „pačią tobuliausią Kristaus mokyklą žemėje nuo apaštalų dienų“.

1559 m. sugrįžęs į Škotiją jis rado tautą išvargintą religinių ir politinių nesutarimų, ir tokios padėties paskatintas pradėjo ryžtingai skelbti Evangelijos tiesas bei kritikuoti katalikų bažnyčią. Paveiktas kalvinizmo, jis griežtai pasisakydavo prieš popiežiaus valdžią, mišių apeigas ir „katalikišką stabmeldystę“. Žinoma, katalikė Škotijos karalienė Marija kiek galėdama priešinosi Nokso veiklai, bet po sąmokslų ir net kilusio karo pralaimėjo, buvo nuteista, įkalinta ir 1587 m. nubausta mirties bausme. Dabar Noksas galėjo netrukdomas tęsti bažnyčios reformas. Jo tarnavimo metu Škotijos bažnyčioje buvo įvesta presbiterinė valdymo sistema. Jei anglikonų bažnyčia išlaikė hierarchinę sistemą, kurioje visa bažnytinė valdžia suteikta vyskupams, tai Škotijos bažnytinėje bendruomenėje svarbiausius klausimus sprendžia išrinkta presbiterių kolegija (gr. *presbyteros* – vyresnysis).

Noksas rūpinosi, kad švietimas būtų prieinamas visai tautai. Parapijose buvo steigiamos mokyklos, kuriose vaikai buvo mokomi rašto, kitų dalykų ir, žinoma, tikėjimo tiesų. Nokso reformuota bažnyčia gavo presbiterijonų vardą ir iki mūsų dienų išlaikė Škotijos valstybinės bažnyčios statusą, priklausydama Pasauliniam Reformatų aljansui.

Reformacija Prūsijoje. Baltiškos prūsų gentys, nežiūrint spaudimo iš išorės, ilgai laikėsi stabmeldiško tikėjimo. Didžiausią pavojų joms kėlė kryžiuočių ordinas, kuris po ilgų kovų 1283 m. nugalėjo pagonis prūsus. Krašte intensyviai buvo diegiama katalikybė, o kartu ir vykdoma germanizacija. Atsitiko taip, kad XV a. pradžioje prūsais buvo vadinami ir senieji prūsai, ir iš vokiečių žemių atvykę kolonistai, ir čia gyvenę lietuviai. Senųjų prūsų pilių vietoje kryžiuočiai statė naujas mūrines pilis, aplink kurias pradėjo kurtis miestai ir miesteliai.

Reformacija vokiečių žemėse per trumpą laiką pakeitė ir Ordino valstybės

ateitį. Didysis Ordino magistras Albrechtas buvo užmezgęs ryšius su Liuteriu, o 1524 m. priėmė Liuterio mokymą. Jis panaikino Ordino valstybės statusą, valstybę pavadino Prūsijos kunigaikštyste ir pats tapo šios valstybės kunigaikščiu. Daugelį aukštų katalikų dvasininkų jis paskyrė valstybės pareigūnais. Perversmas vyko gana sklandžiai, tačiau buvusio Ordino globėjai – popiežius ir kai kurios katalikiškos valstybės – tapo Albrechto priešais.

Albrechtas stengėsi palaikyti gerus santykius su jo valstybėje gyvenusiais lietuviais ir lenkais. Jis iš karto pradėjo remti Reformaciją Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje ir globojo iš ten dėl persekiojimų pabėgusius religinius disidentus.

1545 m. Karaliaučiuje buvo įsteigtas universitetas, kuris turėjo ruošti dvasininkus reformuotai Prūsijos bažnyčiai. Įdomu tai, kad pirmuoju teologijos katedros vedėju tapo Stanislovas Rapolionis, o graikų ir hebrajų kalbų profesoriumi – Abraomas Kulvietis, abu dėl persekiojimų pasitraukę iš Lietuvos.

Tapę pamokslininkais, studentai turėjo sakyti pamokslus vietinių žmonių kalba. Atvykusieji iš Vokietijos privalėjo išmolti prūsiškai, lenkiškai ir lietuviškai, o laikinai pamokslauti galėjo per vertėjus. Reikalui esant Albrechtas skirdavo stipendijas atvykusiems iš Lietuvos studijuoti Karaliaučiaus universitete. 1545 m. buvo išleistas prūsiškas katekizmas, o 1547 m. buvo išspausdinta pirmoji lietuviška knyga – Martyno Mažvydo katekizmas. Labguvos, vėliau vienos Karaliaučiaus lietuvių ir lenkų bažnyčios pastorius Jonas Bretkūnas 1590 m. į lietuvių kalbą išvertė Bibliją, kuri, deja, dėl neaiškių priežasčių nebuvo išspausdinta, bet pasitarnavo rengiant vėlesnius vertimus. Visa lietuviška Biblija buvo naujai išversta ir išspausdinta Karaliaučiuje 1735 m.

(Tęsinys kitame numeryje)

Albertas Latužis ✓

Super Herojus

Liepos 19 - 21 d. d. Mažeikių ir Ylakių baptistų bendruomenės organizavo vaikų ir jaunimo stovyklėlę prie Plinkšių ežero. Čia stovykla vyksta jau šešti metai. Šiemet dalyvavo apie 60 vaikų ir 20 suaugusiųjų. Stovykla vyko tikrai Dievo pagalbos ir vadovavimo dėka. Reikšmingą materialinę paramą stovyklai gavome iš tikėjimo namiškių Vokietijoje. Turėjome pagalbinių iš Lietuvos ir Amerikos. Iš Kauno buvo atvykę net penki padėjėjai, o iš Amerikos Misūrio valstijos – penki jaunuoliai.

Jauniausiam stovyklos dalyviui buvo 1,5 mėn., vyriausiam – 63 metai. Stovyklos tema buvo „Super Herojus“. Pirmą vakarą kalbėjome apie Biblijos herojus, antrą – apie visų herojų super herojų Jėzų. Paskutinį vakarą aptarėme, koku herojumi mums geriausia sekti. Rytais grupelėse turėdavome ramų laiką su Dievu, o vėliau darėme rankdarbius,

sportavome, žaidėme žaidimus, bendravome prie laužo, giedojome, vaidinome.

Dėkojame Dievui už gerą orą, už apsaugą, už palaimintą laiką. Tikimės, kad vaikų ir jaunuolių širdyse buvo pasėta sėkla apie Jėzų, ir ji augs. Vaikams labai patiko, jie klausė, ar bus stovykla ir kitais metais. Tikimės, kad jei tam bus Dievo valia, Jis pats ir toliau laimins šią tarnystę.

*Dana Žylienė,
Mažeikių baptistų bendruomenė ✓*

Malonu akiai ir širdžiai

Nedidelė Mažeikių baptistų bendruomenė šiais metais ryžosi dideliam darbui – atnaujinti savo maldos namus iš išorės. Tai nebuvo kosmetinė problema, nes seno medinio pastato sienos kai kur smuko, ir buvo būtina pakeisti tam tikras konstrukcijas. Žinoma, tada reikėjo pakeisti ir visų lauko sienų apkalą, kad vanduo nebepatektų į sienos vidų.

Dėkojame Dievui ir džiaugiamės, kad darbai beveik užbaigti. Prašom apsilankyti Mažeikiuose!

Europos Baptistų Federacijos (EBF) maldos kalendorius

Rugpjūčio 1-7 meldžiamės už:

Tarptautinę baptistų konvenciją

Bendruomenių skaičius:	74
Bendras narių skaičius:	5 900
Prezidentas:	Erik Nielsen
Generalinis sekretorius:	Jimmy Martin

Rugpjūčio 8-14 meldžiamės už:

Albanijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	8
Bendras narių skaičius:	224
Prezidentas:	Edmond Palucaj
Generalinis sekretorius:	Genis Myrteza

Rugpjūčio 15-21 meldžiamės už:

Arijos baptistų tinklą (<http://www.ibnetworks.org/>). . .

. . .ir Rusakalbių bažnyčių tinklą Europoje (www.spasenie.eu)

Koordinatorius:	Gennadiy Gavrilov
-----------------	-------------------

Rugpjūčio 22-28 meldžiamės už:

Baptistų bažnyčių bendriją Kosove

(Smulkesnės informacijos nėra)

Rugpjūčio 29 – rugsėjo 4 meldžiamės už:

Švedijos Vienijančią Bažnyčią (Uniting Church in Sweden)

Bendruomenių skaičius:	758
Bendras narių skaičius:	67 000
Prezidentas:	Lasse Svensson
Tarptautinis koordinatorius:	Bertil Svensson

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. ✓

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu - NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

Įmonės kodas: 192077697

AB SEB bankas,

Banko kodas: 70440

Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925